

TIDEVARVET

Nr 36 • 3 September

Nr 36 • 5 Årg. 1927

Tidevarvet N:r 36

Den synliga kyrkan och den osynliga behandlar statskyrkan med utgångspunkt från religionsfrihetsaktnings förslag. Artikel I i detta nr och II i nästa.

Huset med de krossade rutorna är egentligen Nationernas förbunds hus i Genève men titeln kan sträckas ut att beteckna folkens gemensamma hus i världen. Det börjar bli dragigt.

Ledaren behandlar läget i samband med Fristadade kvinnors centralstyrelsemöte.

Annie Besant och hennes lära behandlas i artikeln Drömmen om fullkomningen.

Kerstin Hed sänder oss dikten En höstdag och skriver:

Redaktören av Tidevarvet had mig för någon tid sen om en glad sommarvis. Det skulle varit roligt, om jag kunnat uppfylla den, men jag tror att en sådan anhållan med mera framgång kunde ställas till en stadso, en som kan och får se hur skön sommaren är! Sommaren är för oss jordbruksfolk den drygaste och tyngsta tiden. Inte minst för oss kvinnor, som ju inte ens ha vildodagen fr, människornas och djuren på en gård ska ju ha sitt då med. Blir det någon timme till övers, är man för trött att orka skriva glada verser. Vår klass bör till dem som ännu inte kunnat kränga sig ifrån det godmilda budet: Du skall äta ditt bröd i ditt anletes sveit! Och så gott kan det vara, vår tid har nog av folk ändå som lever på andras mök.

Huset med de krossade rutorna.

Vad Sacco och Vanzetti förmådde.

Sacco och Vanzetti-tragedien har blivit riktad som ett vapen mot kapitalismen. Att dessa oskyldiga måste dö efter att ha levat i sju år med dödsstraffet hängande över sig det bevisar att det kapitalistiska produktionssystemet måste bort. Det bevisar att de som vilja upphälla det nuvarande systemet gärna göra det med risk att mördas oskyldiga. Det var ju på de amerikanska storfinsansierernas bud som Fuller-låt dödsdomen gå i verkställighet. Utgång är så har det betat.

Vi vilja inte sentvå Amerikas storfinsansier, men i detta sammanhang är det rätt att erinra om att det inte bara är socialister och anarkister som arbetat för rättvisa och frihet åt Sacco och Vanzetti. Många ha med entusiasm kastat sig i försvaret för deras sak och icke genom levnadsställning varit förutbestämda att ta parti för dem utan snarare tvärtom. Många liberala män och kvinnor, många medelklassare, men i detta sammanhang är det rätt att erinra om att det inte bara är socialister och anarkister som arbetat för rättvisa och frihet åt Sacco och Vanzetti av entusiasm för rättvisan, fast de höll infet att vinna och mycket till för-

Den synliga kyrkan och den osynliga.

Religionsfrihetsaktningen — ett underbart ord! — vilja på vissa punkter ta bort självfallenheten i svensk undersåtets sammanhang med svenska kyrkan. Sådanda förreslät att man får rätt att utträda ur kyrkan för utträddande egen skull utan att ansluta sig till något annat kyrkosamfund. Man får då avdrag med 50 proc. av sin kyrkoskatt utom vad gäller fast egendom, men ens inflytande på församlingens rent kyrkliga ärenden minskas i stället.

Säkkelnägda röra däremot icke vid de två viktigaste band som binda medborgaren vid statskyrkan. Man förs till statskyrkomedem därest ens föräldrar tillhöra kyrkan och man åtnjuter obligatorisk kristendomsundervisning, därest man icke tillhör en religion som direkt står i motsats till den historiska och kunskapsmeddelande kristendomsundervisningen.

Reservanten inom kommittén, herr Mosson anser att ett sådant förslag hotar kyrkans bestånd som kyrkan. Riktigt, ty dess vara eller icke vara skulle bero på om flertalet skattdragande medborgare äro för likgiltiga att göra den anmälan som behövs för utträde. Han kan heller inte falla varför icke medlemmarna skola betala bel kyrkoskatt på inkomst av fastighet, när de slippa med 50 proc. föresten. Rent principiellt anser han att forna tiders enhetliga åskådning i religiöst avseende i vårt land är söndersprängd och därmed grunden borta för statskyrkodomet.

Betänkandet har uppväckt en pressdiskussion som först blev färdig med spörsmål om utträde ur statskyrkan och skattebefrielse och som sedan från frågan om kyrkans ställning i samhället och den obli-

gatoriska kristendomsundervisningen hamnat i frågan om kristendomen och nutidsmänniskan.

Betänkandet har icke gjort någon glad, varken statskyrkans vägnar, eller fiender, varken frikyrkofolk eller frilänkare.

Kyrkans rätt till stats stöd för sitt bestånd och stats belov av kyrkan förfäktas t. ex. i Afonblad. Tidningens huvudorgani är att vi behöva religionen. »All strävanden som är riktad på framtiden innebär tro och går utöver frömystets fäll och uppigt.» — Religionslöshet alstrar till slut »leda vid det mänskliga». Vidare: »vi vetka ännu inte vad det vill säga att leva i ett religiöst samhälle». Slutatsen efter dessa förutsatser blir för tidningen att just vår statskyrka göres oss behov. Annars börde den väl bli ett levande religiöst övertygelse göres oss behov. Men fast vi gärna gå med på att Sverges historiska gärning är nära förbunden med denna statskyrka, och att den har djupa rötter i traditionen, anse vi det oövesat att det är statskyrkan som skall ge oss detta livselixir — och hindra ledan vid det mänskliga.

Enligt socialdemokratisk uppfattning består förslaget fel i att det håller på den obligatoriska kristendomsundervisningen i skolorna. Sakkyrkliga anse att den kan få förlä obligatorisk, emedan den numera är historisk och objektiv, men socialdemokraterna gilla inte dess objektivitet. Varför vilja sakkyrkliga icke tillerkänna dem som utträtt ur statskyrkan, rätt att ta bort sina barn från kristendomsstimmarna? fråga socialdemokraterna.

Det är alldeles riktigt att man lägger huvudvikten just vid detta statsens handtag å kyrkan. Brevid det ekonomiska stödet är detta sta-

tens bästa hjälp att kyrkan när den sätter alla Sverges barn att läsa kristendom i de statsunderstödda skolorna. Den har visserligen minskat timantalet och tagit bort kaktelesen. Men fortfarande läses bibelska historien, de tio buden och Jesu liv, och vissa slutsatser skolas dragas därav för barnens uppfattning av det som är sant och rätt.

Hur det går till, när en lärare som i religiöst avseende är lika osäker som folket är mest, skall ur levande fatubur ge små barn en egen uppfattning av kristendomen och inplanta i dem dess ideal är mer än den som skriver detta kan fatta. Religionshistoria är ett skolämne, men hur kan kristendomen vara det? Barnen kunna naturligtvis lära sig att återberätta Carl Edqvists små gammal- och nytstamteliga berättelser. De ha ett slags skenbar lättfattlighet på sin småskolevisniska. Men vad ska barnen mena om dem? De se sig ju ännu mer fantastiska, lossade ur sitt tidsammanhang, stående i luften utan trobekännelsens auktoritet.

Emilia Fogelklouns Befriaren ger vad Edqvists lördag saknar: sammanhang och historiskt perspektiv. Hon målar den förkristna tiden som en väntans tid, under vilken längtan efter en mänsklighetens befriare från kräck och död blir alltmera medveten: »S visst hon har Jesus blev denna befriare från livets nöd som tillfredsställelse människan längtan. Men skall en så förändrad uppfattning kunna på barnen genom vilken som helst lärare?

Vad är det som i skolan ger ett barn dess första aning om kärlekens religion? Det är kanske mindre kristendomslixa än en moderlig skolstaderska, en faderlig slöjdslärare, en klassförens som förklarar, en kamrat som icke skvallrar.

Onda minnets makt.

Det faktum att Europas stormakter just nu ha konservativa, nationalistiska regeringar gör sig ständigt påmind genom en försämring av det andliga klimatet. Dag för dag skärpas motsatserna mellan folken och inom folket. Mistro är åter lösen. Man visar en utmanande kaxighet utåt och söker, som alltid skett, inaga fruktan för andra folk och klasser för att få sina egna så rasat som möjligt i försvarsställning. Sådana nederlag för fredsträffandena eller helt enkelt för sända blufnufet som flottkonferensens sorgliga slut alstra mödshöhet, försrustningsvärnerna med falska argument, skapa ny fruktan och ny kaxighet.

I denna atmosfär diskuteras nu frågan om minskning av ockupationsstrupperna i Rhenlandet och ockupationslindens längd. Inte ens interparlamentariskerna — som dock sammanslutits under förutställning att de skola vara nog överlägsna i anden att förnuftigt diskutera gemensamma och stridande intressen kunna vidröra den utan att komma i gräl. Ordfröenden kunde inte hita på något annat än att isolera de (Forts. å sid. 4)

äventyrs inte orkar själv: att leva, lida och dö för ett ideal. Dessa bli åskade och deras minne gör tusende lyckliga. Det är ett tecken på gart vår verkliga innersta längtan.

BRÄNNANDE FRAGOR

DEN NYA SKOLAN

OCH

DEN GAMLA

AV

HONORINE HERMELIN

FÖRENINGEN FRISTADADE KVINTORS SMÅSKRIFTER. Nr 7. 1927. Rekivireras i Tidevarvets expedition, Sussluspå 1-3. Pris 75 öre.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa Edra livsmedelskosterna. der genom inkoop i våra ra butik

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM

KNUTSONS OTTOMANER, erkända för sin hållbarhet, största sortering av översätt. Delapå 14.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Sjusspalt 1, 2 tr. Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägnér.
Mottagningsstid kl. 10-11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstad kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.—, Lössnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
1 text 20 öre
per millimeter.
Textads eller särskilt bogförd
plats 25 öre

Linköns Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Gynna

Tidevarvets
Annonsörer!Tidevarvets Rådfrågningsbyrå
för föräldrar

Regeringsgatan 31, 3 tr. Stockholm.
Öppna dagliga kl. 11-15. Läkare träffas
måndagar kl. 12-13, torsdagar kl. 18-19.
Tel. Norr 8416. Besvarar även frågor
per brev.

Dr. Ada Nilsson, Byråns föreståndare.

Ny
Hälsövarsaffär
Samhällshygien

Öppnad

REGERINGSGATAN 51 III, Hiss.
Tel. Norr 80 43.
Åffärstid kl. 11-15.
Torsdag 18-19.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt, Hyresrätts, Testa-
menten, Bouppteckningar, För-
frågningar från landsorten be-
svaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

INEH. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Herkulesg. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
f. d. L. s. Vattugatan.

STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvskär.
Bostredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

TANDLÄKARE

ELSA ARRHENIUS

Kungälvsgatan 8, invid Birger Jarlagatan.
Tel. Norr 20500, T. Bostaden: Norr 19315.

Medicinsk och Elektrisk
Hår- och Ansiktsbehandling

Bortli, av värter, bruna fläckar, lik-
torer med violetta strålar. Gen. här-
växt bortli med elektrolytbehandling
Mancure, Pedicure f. damer o. herrar

Hilda Jonson
Götg. 18, Tel. S. 332 99, Stockholm

Klararestauranten

f. d. Klara Hushållsskola —
Drottningg. 21 B, Tel. N. 23882

MIDDEN
Hollnackord, för män, 70 kr.
Tusparer till a. carle kl. 6-9.

Arrangemang av:
Bröllop, begravnings- och festliga
samskiva intill kl. 12 m. n. ev. 2 f. m.
Klubblokaler m. m.

Allt till lägsta priser.
Vårdsamt O. A. Jonsson.

Läget.

Frisinnade Kvinnors Riksförbund
håller sammanträde i Malmö näst-
kommande lördag och söndag. Det
är det sedvanliga årsmötet med
ärenden enligt stadgarna. Men varje
årsmöte måste också ta i beträk-
tande det politiska läget för tillfäl-
let.

Medborgarrättens ansvar har varit
särskilt tungt för de frissinnade
kvinnorna. Redan 1923 sprängdes
Frisinnade Landsföreningen, och
det gällde för var och en att ta
ställning härtil. Skulle man gå
med de folkfrissinnade? Eller de
liberala? Eller ta avstånd från par-
titagandet. F. K. R. valde det sena-
re. Liberalismen måste samla de
frissinnade kring ett mål. Olika uppfat-
tningar i detaljer kunde ej skilja
id det väsentliga, om viljan var en.
F. K. R. vägrade, men förgäves, till
Frisinnade Landsföreningen, att
hålla samman, och beslöt sedan för
sin del att som organisation all-
jämt ge rum för både frissinnade,
liberala och ej partianslutna. Så har
det fortgått. Förbundet har haft
många svårigheter och pårestning-
ar för den skull, de frissinnade par-
tierna sågo ej sammanhållningen
gärna, framför allt inte att flera
både ledningen ställde sig utanför
partierna. Både frissinnade och li-
berala partiet anså sig självklart att
de s. k. »kvinnorna» borde höra dem
till, de hade ju gjort så mycket för
kvinnorna». Trots allt har bandet
hållit. Än en gång sökte F. K. R. att
väjda till partierna om samling
kring liberalismen, denna gång
genom bildandet av ett vensterför-
bund i framstegsvänlig riktning.
Även denna gången förgäves! Bunden-
heten inom partiväsendet blev
ett översigtligt hinder. Man var
nöjd med som det var.

Utvecklingen fick gå sin givna
väg. De frissinnade och liberala
partierna försorgas allt mera. De
ras regeringställning försvaga dem
ytterligare genom ständiga ned-
gång och misslyckade försök till
framgång. Klasspartierna växa!
Klyftan vidgas! Där rustas å ömse
håll till strid, slutuppgörelsen, som
kanske inte blir mellan höger och
socialdemokrater, utan mellan fas-
cister och kommunister.

Ett sådant läge är det nu F. K. R.
har att ta ställning till. Avgörandet
behöver inte ske nu, men i varje
fall före andrakammarvalet 1928.
Skall F. K. R. bibehålla sin ställ-
ning? Föreligger samma skäl, syn-
punkter och möjlighet, som 1923,
fast ären gått och med dem utveck-
lingen? Vilja de frissinnade kvinnorna
ta del i den stora borgerliga
samlingen, som underblåser klass-
kampen? Eller ha de mod och hjär-
ta att säga ett ord i den tid, vars
historia blir att göra dagspoliti-
ken till klasspolitik.

Vid köp av villa

i Appelviken, Smedalsten och Ål-
sten värd Eder med förtroende till
Byggnästarnas Villabyrå
Höglandstorgets hjälplåts.
Tel. Ålsten 555.

D A M E R !

Vid beställning av klädning och bisar
vänd Eder förtroendefullt till

MODE-ATELJEN

Sigrid Andersson
(Inneh. K. Fredriksson)
Västergatan 65, 4 tr.
STOCKHOLM
Telefon: N. 68 19.

Mänskliga kraftreserver.

II.

De höga lönernas ekonomi

var titeln på dr. Axel Adlers föredrag vid Sommarskolan.
Det vill skötta föreläget kan, ge-
nom arbetsparande maskiner och
genom tekniska och organisatoriska
förbättringar i övrigt förbilla pro-
duktionen och därigenom bli i stånd
att betala högre löner. Höga löner
ge emellertid icke i och för sig sig-
nalen till förhållrad teknik och or-
ganisation. På de produktionsom-
råden, där detta låter sig göra, ligger
det i stället nära till hands, att
företagaren vältrar kostnaderna för
löneförhöjningen över på konsu-
menterna, d. v. s. fördräva sina pro-
dukter. Det kan då hända att de
höga lönerna gå härdest ut över
de minsta inkomsttagarna, och detta
är samhälleligt sett intet efter-
strävarvärt. Höga löner tvinga, i
de fall där kostnaderna icke kan
kastas över på konsumenterna, till
tekniska förbättringar, d. v. s. ett
målmålvärdet tillämpande av den
ekonomiska principen. Det är ett
sammhällsintresse att detta till-
kommande av den ekonomiska prin-
cipen leder till prissänkningar. Till
sett beror allt på de tillgångar vi
kunna räkna med genom det spar-
kallet som står till förfogande.

Sommarskolans sista föredrag
hålls av professor G. Westin-Silver-
stolpe över ämnet:

En demokratiserad kapital-
bildning.

Talaren gav först en översikt av
inkomstfördelningen i vårt nutida
industriamhälle. Tre grupper kunde
skiljas ut, den lägsta klassen med
gränsen vid 3000 kr., en medelklass
med gräns vid 8000 och en ekonomisk
överklass. Till den 1:a gruppen
hör 71 proc. av alla inkomst-
tagare med 37 proc. av alla inkom-
ster. Till den 2:a gruppen hör 25
proc. av alla inkomsttagare med 34
proc. av alla inkomster. Den ekono-
miska överklassen räknar endast
1 proc. av alla inkomsttagare men
den kommer dock 28 proc. av alla
inkomster, och den uppväger
trots sitt ringa antal nära nog de
båda andra grupperna var för sig.
Denna bild av inkomstfördelningen
återfinnes i alla industriländer, och
kan därför antagas ha en djupare
orsak, utöver nuvarande produktion-
sförhållanden. Den stora olik-
heten i människors utrustning, den
stora varaktigheten i den mänskliga
förmågan att göra produktiva in-
satsen ger en nyckel till problemets
lösning. De jättinkomster, som ut-
går uttryckt för en utomordentlig
produktiv insats, fylla en oer-
sättlig samhällsekonomisk uppgift,
inte minst för de arbetskräver som
dra nytta av den, oersättlig därför,
att den skulle försvinna med dess
bärande. Men, under den stora in-
komstgruppen finns inkomster som
icke fylla någon som helst sam-
hällsekonomisk uppgift, nämligen
de rena monopolinkomsterna. En
annan inkomst som icke fyller
någon uppgift är den, som kan
beredas genom frivillig begräns-
ning av produktionen och därmed
följande prisstegring, ett för-

hållande vilket professor Silver-
stolpe betecknade som en fantas-
tisk felkonstruktion av den annars
i stort sett ändamålsenligt fun-
gerande utbildningsapparaten.

Den fråga man kan göra sig in-
för ovan givna bild av inkomstför-
delningen är, huruvida denna är
den enda möjliga i vårt nuvarande
samhälles former. Om det är sant
som åtskilligt i den nyare psyko-
logiska forskningen synes visa här
mot, att människan i sitt handla-
nde ej drivs av kalla beräkningar
utan av djupt i sitt väsende för-
ankrade drifter, så bör det kanhända
ej ligga utan möjligheternas gränser,
att vinna de bästa ledarna insats
till ett ej fullt så högt pris som nu.
En jämnare inkomstfördelning är
samhälleligt sett ej önskemål. En
jämnare inkomstfördelning måste
dock också räkna med att all större
grad av befolkningen genom spar-
ande av bidrag till kapitalbehovets
tyglar. Den ojämna inkomstför-
delningen har understött en snabb
utveckling av näringslivet. År 1913
kom på varje arbetare inom den
svenska industrien ett investerat
kapital på 6000 kr. Genom spar-
andets tillrättaliggande i former
lämpliga för de mindre inkomst-
tagarna, skulle dessa få ett grepp om
kapitalbildningen och skulle kunna
tillförsäkras en kombination av
betsinkomst och kapitalränta. I
Förenata staterna har man redan
nått vackra resultat på den vägen,
vilket bl. a. en uppsats i Handel
och Industri visar. Den skenbart
demokratiska aktiebolagsformen är
icke så demokratisk som den vill
synas. »Femorna» och »tjor» gör
det nog så ofta att få, men en »tjor»
är en sållytt företeelse. Vi behö-
va en lång rad av »vetor», av annat
slag än en sparbanksbok på 100
kr. eller två premieobligationer.
Men då man betänker de risker den
med fondbörsen icke förtroge lö-
per genom att spekulera i dess pa-
per, är den väg, som det amerikanska
Investment Company anvisat,
värd att rekommendera. Denna
sammanknötning inbjuder till tek-
nisk samarbete för vilkas sam-
manlagda marknaden, under aktigvande
på de sammanknötta, aktier inköps i
en rad företag. Med ovan skisserade
socialreformatoriska lösningar
i varje fall ingen fara för bunden,
vilket man icke kunde säga om alla
förslag till avhjälpande av den nu-
varande produktionsordningens
brister.

Med detta föredrag var sommar-
skolans serie kring, den industriella
frågan avslutad. Årsmålet hade
med avsikt begränsats för att kon-
centrera diskussionen och stimulera
den att syssla med ett problem som
för varje dag all bestämdare krä-
ver vår uppmärksamhet. Ur de tan-
kar och riktningar som denna dis-
kussion gav synes skyta konturen
av nya uppgifter för en ekonomisk
liberalism i vårt nuvarande
samhälles former. Det helas väl,
den samhällsekonomiska synpunkt,
som siktar till en jämnare inkomst-
fördelning under aktigvande på att
icke skada de krafter, som utgöra
såväl liberalismens livsnerv som
vår nuvarande ekonomiska sam-
hällsorganismens kraftkälla, söker att
utvidga liberalismens ekonomiska
principer till att bli gällande också

Carl E. Lindgren

Birger Jarlsgatan 5

Palskappor

Palsgarnityr

Beställningar av
modernisering av pälsverk.

Hällegårds Pensionat

Skärsåtra, Tel. 4, Lidingsjö,
emottager gäster på längre och kortare tid.
Även ångströmer emottagas.

Rosstorps Vilohem

Telefon Rönninge 258.
Hög och ren luft, kvavelsa rum och got-
tard. Lämpligt för konvalescenter. Även
ångströmer emottagas.

Kvartslampa 1:50

Diastern 2-., Ultraviolett strålar.
Mångriktig praktisk. Läk. rek.
Elektriska Central Institutet,
Stureplan 13, 4 tr. Hiss A. Gustafsson.
Tel. Norr 197 92.

Berliner Bock Dricka

Damernas Favoritdryck

Maltidrinker.

RASUNDA BRYGGERI A.B.

Tel. Hagalund 16, Postg. Råsunda

Olga Elmdahl

Modemagasin
Kungälvsgatan 53. Tel. 106 51
STOCKHOLM.

Centralsty-
relsemötets
program.

Fru Marie Hjelmer talar.

Vid Frissinnade Kvinnors Riksför-
bunds Centralstyrelsemöte som äger
rum i Malmö den 3 och 4 septem-
ber kommer även ledamoten av
danska Landtagen, fru Marie Hjel-
mer att tala. Danmark har detta år
haft val, varför fru Hjelmer säkert
har mycket av intresse att berätta
för F. K. R:s medlemmar. Fru
Hjelmers anförande kommer att
gåa rum vid det samkväm, som an-
ordnas i Margaretapaviljongen lörd-
dagen den 3 sept. kl. 20. I detta
samkväm liksom i det halvskilda
mötet med föredrag, som föregår
detsamma ha Skåneförbundets
medlemmar rätt att delta samt
gåa dessutom rätt att medtaga in-
tresserade gäster. Det halvskilda
mötet börjar kl. 18 och äger li-
kaledes rum på Margaretapaviljongen.
Centralstyrelsemötet börjar kl. 11
på lördag. Efter mötesförhandlin-
garna följer diskussion över följande
ämnen: Frissinnade Kvinnors
ställning till riksdagsmanualet
1928 särskilt med hänsyn till Silver-
stolpes samling. Diskussionsledare
bli ev. fru Berta Burman-Anders-
son, Göteborg samt advokat Ell-
säter Nilsson, Malmö och fru Rut
Adler, Lindome. Därefter diskutera
Förberedande åtgärder inom
länsväsendet till 1928 års Central-
styrelsemöte. Fröken Ebba Hol-
gersson, Johannisås inleder.

På söndagen hålles som redan
nämnts offentligt möte i Land å
Akademiska förenings lilla sal,
varvid tre föredrag i Uppfostrings-
fördrag stå på programmet: Rektor
Honorie Hermelin, Det historiska
ögonblicket, doktor Ada Nilsson,
Släktlivet ur individens och den en-
skildes synpunkt, samt doktor An-
drea Andreen-Svedberg, Vad vilja
vi bli?

för de stora skaror, som aldrig kun-
nat utnyttja dem, och därför, na-
turligt nog, icke har kunnat få nå-
got grepp om dess sanningar. Fri-
heten, friheten till initiativ, till fullt
utnyttjande av sina krafter enligt
den ekonomiska principen, minsta
medlets lag, har aldrig ställt männi-
skan-maskindelen till buds, därför
ligger stora reserver av mänsklig
kraft vilande, i väntan på att kun-
na bli utnyttjade, till individuell till-
fredsställelse för ägarna och till
ökad rikedom för samhället.

Greta Cardell.

Framkalling

Kopiering och förstoring av amatör-
bilder utföres bäst hos

PETERS, Stureplan 4.

Matlagningsskolan,

Hamlögsgatan 5 I
LUNCH Middag
Smörgåsar. Smör, ost, all
varmrätt, kaffe 2 rätter
1:25 1:50
Ny regim. N. 115 60. Kungälvsgatan.

Ottomaner, 2 bödd., mont. 138.—

Schälzinger 26.—, Liggfåtöjer 60.—, Du-
chetal 30.—, Madras 8.—, Flock, Kroll-
spinn 65.—, Tagel 4.50, Tränkl 30 öre kg.
Begår realisationslista.
DANIELSSONS VERKSTÄD,
Metargatan 6 (slutet av Södermannagat.)
Stockholm. (Ettkl. 1896). Tel. 5509 766.
Köp direkt av faktant!

Damfriserings-
salong

Kornhamnstorg 2, 1 tr. Tel. N. 844.
Shingling, Ansiktsbehandling
Manicure.

Drömmen om fullkomning.

Det finns många förtä, som människor tjäna, och som de försöka få värmda att se och förtä. Men ingen anslår der verkliga idealen samman till ett gemensamt, att försöka uppnå en fullkomning av människorna och deras förhållanden. Det är bara samman som är öfka, som betecknar olika vägar att se öfka, och namn har den makten i sig att låta det se ut som om man menade olika saker. Namnen skrämmer och delar upp människorna i olika läger. De skrämmer, så att man inte ser hur öfka målet är gemensamt. Men om man vägar höra, vad som följer sig under de främmande orden, skall man finna att det inre inte är samman. Man efter fullkomning och lycka som leder människor.

Annie Besant, Teosofiska sällskapets ledare här i denna vackra besök Stockholm, där hon talade en kväll på Musikiska Akademien. Omändomen om Mrs Besant är öfka. De, som inte tillhöf hennes anhängare förtä mycket av vad hon säger och till en stor ledare. Det var när hon höst. Att Mrs Besant själf funnit vägen till livet kan man nog tro när man ser henne. Fastän hon är 80 år gammal ger hon sig ut på en lång förtägräsa. Hon kan stående tala ett par timmar i sträck med klar och tydlig röst. Hon har t. o. m. under sin resa förtä med flygmaskin flera gånger. Hon har beundransvärda krafter efter sitt arbetsliv i fr. Mrs Besant har omfattat arbetet med de sociala orsakerna, ägnat sin rika kraft åt London, i nordstilla och Indiens förtycka. I Indien uppträdde hon till en början skick, där särskild vilja lades till religiösa undervisningen men senare deltog hon också i det rent politiska arbetet för Indiens frigörelse och var en av de ledande krafterna i kampen för självstyrelse.

Det är emellertid inte om detta som Mrs. Besant talade vid sitt besök i Stockholm. Hon talade om Världsläran för de olika religionerna uttryckt. För att göra så kan klarare kan man ta till följande bländ alla de många och jämföra. Både kristendomen och hinduismen omfattar tillräck om en treenig gudom, Fadern, Sonen och den helige Anden. I kristendomen betecknas Sonen med namnet Kristus, som infattar både guden och människan. Detta är litet förvillande. Hinduismen däremot har olika namn för »sonen» som god, uppträdlighet, visdom, nådigen Kristus och för människan i vilken han lagt sigst, Vishnu. De två namnen gör det lättare att förstå. Det händer till efter annan att Världsläran tar gestalt i en människa. En gång hette han Zarathustra, en gång hette han Kristus.

I det förtyckta inleden här nu den man uppträtt i vilken Världsläran för själva gången laggt gestalt. Liksom alltid för det det Oosterlandet, som fått skänka den människa, i vilken Världsläran skall uppenbaras. Han heter denna gång Krishnamurti. I det är en ung holländ, från Mrs. Besant uppträdde som sin son.

För själva gången skall det uppträ i en människotyp, en i civilisation skall byggas upp på Världsläran förkunnet. I Kalifornien sköjer man redan början till sin nya »rasen». Där finnas barn som är två och ett halvt år i denna sin ålder i andlig utveckling. I förtä jordmänniska skall »teosofiska» verka för Världsläran väja.

En uppträdan värdig den nya människotypen måla vara en av de stora uppgifter som väntar. Ingen fruktan skall härskas bland barnen. Den är inte värd att kallas lärare, som måste förtä med fruktan och straff. Gudhet och ämnet skall vara de enda matter, som härskas inom uppträdan. Det skall inte vara fråga om en lång uppträdningstid för de rikas barn och en kort för arbetarna. Alla skall förtä till samma mått, till stora små, från amatörer och amatörer utan interaktionell kända människor med alla andliga värdigheter till sin högsta grad. Och genom att i till vara och stärka det goda skall människorna vinna seger över det onda och så fram till friheten och lycka, som alla länga efter.

Faderskapets tragedi.

Av Ruth Persson.

(Forts.)

Han köpte sig ny kostym efter nyaste snitt, ny hatt och ny slips och nya skor och fin modern promenadkapp och annat också, så han blev uppriggad fullständigt till påskens. Men den gamla fick rätt. Hon kom inne, Hon sågade endast en ask konfekt och lite småräcker i köldväg till den lilla och en hälsning på ett påskkort till henne och fostermodern. Det var all, och Anders fick söka dölja sin besvikelse så gott han kunde och förmodade.

»Men några veckor efter påsk kom ett nytt brev från henne med pengar i till biljetter åt den lilla och fostermodern. Hon skrev, att hon inte, som hon ämnat kunnat komma till påsk. Men nu hade hennes herrskap i stället kom till, hon skulle få läsa sin lilla flicka hos sig pingsten över, då de själva skulle resa till släktingar på landet, och förklarar sig villiga bekosta resan för såväl henne som fostermodern. Och hon hoppades, att de nu säkert kommo och bestämde dag och läge.

Den gamla gruvade sig för den långa resan, men där var ingenting annat att göra än ge sig väja. — Jag skall väl hälsa till henne? sporde hon Anders, när de stodo sällsamt på lägen. Ty han hade skjutit för dem till järnvägsstationen. — Ja, om hon vill det. »Och säga — och säga», begynte han stamma. Ty det var mycket, som han tänkt över, att hon skulle få säga för honom. Men orden stöckade sig och allt han fick fram var: »Att hon inte skall vara förberedd på mig längre». Men fostermodern förstod honom i alla fall, och under resan läste hon gång på gång öfka, hur vackert hon skulle lägga sin ord och för hans tala.

Den lilla mor hade varit en yr och skrällstulen lilla kalenpanna den tiden hon sällskapsade med Anders. Slarvig och slängig i både kläddel och uppträdande, sådan mindes den gamla henne, och sådan väntade hon att få återse henne. Men hon, som kom dem till mötes vid centralstationen och sträckte handen mot dem till hälsning var helt annorlunda. Värdad och välgjdd och med en lugn stillsam självmedvetenhet i uppträdandet, som på något sätt ingav respekt och höll på avstånd. Den gamla höll på att inte känna igen henne och kom redan från början helt av sig. Detta var en fin dam, och hon kunde inte längre känna sig som hennes jämlike. Till och med när de sultto i lugn och ro för sig själv, sedan den lilla gått till vila, och hon hörde den unga berättas om hur hon strävt och arbetat för att skaffa sig kunskaper och bildning, så att hon skulle kunna bli en så värdig mor som möjligt, kunde hon inte bli kvitt det tvång hon erfört och tala fritt ut om detta, hon föreställ sig att tala med henne om.

Hon nämnde endast, att Anders var mycket fäst vid den lilla och att hon trodde, han nog gärna ville de åter skulle bli vänner. Men hon märkte själv hur lant det ljöd. Och hon fick inte heller något egentligt svar på det.

Den lilla var övertycklig och vimmelkantiq av allt det myckna nya omkring sig och stormförtv till modern. »Här bli vi alltid», föreslog hon. Och fostermodern berättade klängen av glädje i moderns skörd, när hon svarade: »En annan gång kanske få du stamma.»

Det kom en besökande dit en av helgdagarna. En herre, som stannade och åt middag samman med dem och som visade sig mycket vänlig mot den lilla. — »Så lik dig hon är», sade han till modern.

»Det är endast det, att du har bruna ögon och hon blå.» — »Far har blå ögon», upplyste den lilla honom. — »Men svart hår har han inte», påstod främlingen. Och det måste den lilla medge allt han inte sade — men ser du det får han, försäkrade den främmande och modern, som log detansamt med modern, som log tillbaka med ett befrat uttryck i ögonen, tyckte den gamla, som nu förstod varför hon måst göra hela denna långa resa, ty främlingens ögat här var svart som kol.

»Hur har hon det?» var det första Anders sporde. Då de åter voro hemma. Och den gamla svarade att det var nog en fin plats och herrskapet tycktes vara snälla mot henne, efter vad hon kunde förstå. Men den lilla jublade i högna sky: »Oh! Du kan tro, Anders, att min mor är vacker», och på »min» lade hon särskild tonvikt. — »Jaså du tycker det», var allt han svarade. Men den gamla hörde på rösten/hur jublande glad och stolt han kände sig, som om detta med sköheten var hans förtjänst helt och hållet, och hon hävade för vad hon ansåg sig ha att förbereda honom på.

Men Anders hade redan föreställt sig möjligheten av att hans forna fästmo hade annat manligt sällskap, och också, att han vann henne tillbaka från denne ande. Herre Gud, två människor som ha ett barn tillsammans. Hon var ju redan så gott som hans, kunde man säga. Han förtädde sig på sin redliga vilja, att göra henne lycklig och tog på intet sätt underdrättelsen om rivalen, så som den gamla fruktade. — Och ring hade hon ju för all det inte burit. Kanste det ännu fanns hopp för honom. Hon för-

Höstdag.

Det finns ingenting på blott sam en häls, dagstämning lik.

Det finns ingenting så glittne som kyrkans gula tåg.

Det finns ej så ljudlig gråskan som en äng med dugg i strå, som ej än har trampats ner av hov och klö.

Till blir skuggan mörk och lögly löst morpansblå berg och på stigen prästarn gråst som en rök för snöns flög.

När kristallklar vagn är tuffens, sånast rikt är solens klar över dagg på blad och gren över återrensens skära spindelakt.

Det finns ingenting så rent, det finns ingenting så snett som en höstdag, när den stiger klar ur morgondimman blå.

Sommars kölar om gra röster, som all sommarbröd förtä förtä. Mir en enda stämning, djup och lugn och st.

Värens sköhet hästen bärgat ståt i förtä, när den lant och glans, och när den lant och glans, och när den lant och glans, och när den lant och glans.

Den är heligt blod och stilla, fr. fr. den ord, fr. fr. den ord, fr. fr. den ord, fr. fr. den ord.

En en fjärran otonvakt, när den första stjärnan tänds i eterens han.

Kerstin H. Ed.

»Sökta till tro det. Liksom han själv gjorde.

Han skulle skriva till henne, besöt till och begynte förtä ett formulär till ett brev, som skulle banna vä för honom. Men det blev inte så lätt att få det skrivna att likna det tänkta. Han strök och ändrade och ändrade och strök och började på nytt från början gång på gång, gång på gång, tills han begynte ängslas för att det kanhända aldrig skulle gå för sig att uttrycka på ett papper det han ville ha sagt. Det vore kanske i stället så gott resa upp och tala med henne personligen. Tonen i en människas röst förtä för uttrycka så öndligt mycket mera än vad den mest välskrivna sata förtä gör. Och han tänkte öfka hur han skulle ordna det. Han skulle telefona till henne först, så att hon vore derrättad. Men inte från Irups telefonstation utan från Bollgers, där ingen kände honom. Och från Bollger skulle han också lösa biljetten, ty ingen i Irup skulle få ana något, förtä han kom hem igen med sig på fingret som förtärd karl. Till midsonnens kunde det inte bli Men strax efter. — Kanske. — Ty nu när han hunnit så långt, begynte han känna oro och ängslan för den svarthärige. En pinande gnagande oro, som inte lämnade honom, hur mycket han än sökte intala sig, att för en mor finnes ingen annan man än barnets fader. Världen runt fanns ju bevis på motsatsen. Och det kunde bli med denne andre hon gång ästad och förlova sig. Kanske allaredan nu till midsonnens.

Och det gjorde hon också mycket riktigt. Midsonnensmorgon kom hennes förlovningskort. Den gamla gråd i smyg när hon tänkte på hur Anders skulle ta det. Men han låt ingen förstå något. Den oro, han kände, hade varit som ett varsel för honom, och han sade sig nu, att han aldrig väntat sig något annat än detta. Men livet låg lystant omkring honom. Det fanns ingenting mera i det att gripa efter. Inga ljud som lockade och inga färger som lysade. Åta, arbeta och sova, det var all.

Men den lilla lämnade honom ingen fred för sin lek och sitt prat. Och en dag log hon åter brett och lyfte upp henne på kniet. Han skulle inte tjenna dräng längre. Han skulle gå som daglämnare, och så skulle han köpa sig några tunnaland ädenskänk, som lägo helt för fat, och rödja och odla på de lögga stunder och så efter hand skapa ett helt nytt jordbruk, som skulle bli åt henne här. Tösen som han låtit komma till värdeut utan att ens ha ordnat en bädd åt en gång.

Han visadde åter sin gamla muntra bitar när han gick i arbetet. Och i bland stannade han helt av med vad han hade för händerna och hans enda stöd och steg hän mot ljunglockarna på andra sidan Röde mosse. Ty där nästanst, mot Sjögårdarna till, skulle gården komma att ligga. — Vita murarna längor med trappstegsavlur och släta röda tegelkalk skulle det bli. Och allt arbete skulle han själv utföra. Ingen betald hand skulle få komma därvid, ty detta skulle bliva hans livs stora verk.

Den gamla slog fram om att modern, det hon gifte sig, antagligen skulle vilja ha den lilla utlämnad åt sig själv. Men Anders avarte henne ordagrant precis som han tänkte, att hon väl för fanken var hans lika mycket som hennes. Han visste ju nog det var vanligt, att kvinnor, som hade barn utom äktenskapet, dogo dessa till sig efter giftermålet, men det var för att spärrarna i dessa fall kommit i mera personlig beröring med barnen än vad fäderna kommit. Här hade det slumpat sig så att det blivit helt annorlunda. Raka motsatsen. Här hade barnet blivit sin faders mera än sin moders. Och förövertig var han övertygad om, att den där andre inte skulle vilja ha en annan mans barn i sitt hem, om han på något sätt kunnat slippa det. Han hade väl räknat med att få egna med tiden.

Strålarna.

Läsningen av uttillarna om människogemenskap i Tidensort förtärdt mig ut läsa om ett par sidor ur Heinrich Heine's Vom Erlben & Geitica. De passade så bra in i Tidensortens inbördes berättelse, att jag övertalte dem och sålde dem bäst till redaktionsens byggnaden. Detta emellan jag sett att tidningen önskade vidare förtä på i fragan.

Vår uttillare.

Ju sannare, enklare och klarare en människa är, ju kraftigare verkar hon. Den är väl konstlad, skruvad och avaktig för sin verkställighet Krypsna samman.

Den som vill besegra hårda hjärtan, tjejt de motståndiga och övertvina människorna, djuren och naturen måste avlägga beräkning, övertänksamhet och våd och så vä fram fram mot ett barnhjärta fullt av förtä, fröjd och godhet, fullt av oförtä för glädje. Han måste med ett ord vara människa och i den mån han kan vara det, har han inflytande. Hos den som räcker det långt, hos en annan är det begränsat. Det ligger i hans lände eller i förvärdad disciplin utan i ett helt enkelt och självalfvalt varande som kan vara medfött eller också framvetat men aldrig inlär.

Detta vet i själva verket varje människa. Vår konstnarer, skriftställare, uppfostrare, predikant, arbetsvärd, varje övertärdad vet att hans verkliga inflytande räcker så långt som hans människligt när. Man kan också vinna människorna på annat sätt, med våd, med övertänksamhet, med penningar, man kan poltisdessa tvinga dem att röpa hurra. Men vi veta alla mycket väl, att vi med dessa medel göra oss förtäliga och följiga. Med dem gör man inga under, och efterom man vet det, förbit man evigt oförtädestådd.

Märkvärdigt. Ehuru vi alla veta det, omskilda vi oförtärdt varje svaghet med vår människligt, förklara våra dårskaper däremot att vi äro människor, och när folk här sig riktigt illa åt, säga vi: det är människligt. Så glöms vi den skönluste ådelstran på denna jord under dunn och smuts.

Varje människa utänder omedelbart en öynlig och omåttbar utstrålning från sig själf. Ju mer levande hon är, ju starkare utstrålningen. Stannas på så utvunna och oemskilda till de stöta på ett motstånd. Detta motstånd finns de naturligtvis inte hos förtä, ty dessa strålar äro ju mycket finare än röntgenstrålar.

Varje människa har en utstrålning. Men alla strålar icke på samma sätt. Den som är i stånd att i mot våra strålar, gör oss lika till sinnes och lyckliga. Ty den människligt ger oss möjlighet att ge och att ge är nödvändigt. Men när våra strålar stöta mot oss, så att de tillika till oss och betunga oss. Ofta så att vi erfara det rent kroppsligt som ett tryckande obehag. Det måste så vara och är också bra. Det säger mig: du måste sträta starkare, du måste sätta till sådana krafter att de jublande övertvina allt motstånd och övertä till fränsa igenom. De kunna det, ty de äro äkta strålar.

En ny stoffningsnyhet har värt på Tidensortsbyråns exempel. Det är Stålgått —Dals sock-ned. Ämnodistrikts rådringsnyhet för mödrar, som förtä av doktor Gösta Lidfors av Gefleström, Gästeborgs 28, Göteborg. Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl. 11 Em.—1 e.m.

Krigsväsändets avrustning och Folkförbundets fulländning

Av Carl Lindhagen.

En klar framställning av spörmålet såväl nationellt som internationellt.

Pris 2:50.

Rekv. fr. Bokförlaget Nya Värger, Kammarkaregatan 38, Stockholm.

Ny fredsbroachyr Kristi bud och statens bud

Av kyrkoherde G. F. Lundgren.

Pris 50 öre.

Rekv. hos Bokförlaget Nya Värger, Kammarkaregatan 38, Stockholm.

Sorgklänningar
ateljearbetade, säsongens senaste modeller.

Sorghattar och Sorgslöjor

Lejamagasinet
Stockholm.

HÄLSOVARDSAFFÄREN SAMHÄLSHYGIEN A.B.

Allt för MODERVÄRD och SPADBARNSVÄRD

REGERINGSGATAN 31^{III} Hiss.

AFFÄRSTID KL. 11-15.

